

Przegląd
Raport gospodarczy OECD:
Czerwiec 2003, nr 73, Wydanie 1

Overview

OECD Economic Outlook:

June No. 73 Volume 2003 Issue 1

Polish translation

Przeglądy to tłumaczenia fragmentów publikacji OECD.
Są dostępne bezpłatnie w księgarni internetowej pod adresem:
www.oecd.org/bookshop/
Niniejszy Przegląd nie jest oficjalnym tłumaczeniem materiałów OECD.

ORGANISATION FOR ECONOMIC CO-OPERATION AND DEVELOPMENT

ORGANIZACJA WSPÓŁPRACY GOSPODARCZEJ I ROZWOJU

Artykuł wstępny: rosnące, choć skromne ożywienie

Od opublikowania poprzedniego *Raportu gospodarczego OECD* sześć miesięcy temu, wzrost w krajach OECD nie spełnił oczekiwań. Ożywienie w Stanach Zjednoczonych nadal jest chwiejne i nieco słabsze, niż się spodziewano, podczas gdy gospodarkom w strefie euro wiele brakowało do zrealizowania i tak skromnych prognoz. W Japonii niestabilne zmiany w eksporcie i inwestycjach nie przerodziły się w prawdziwe ożywienie.

Wiele jest przyczyn tego nowego okresu osłabienia gospodarczego, a ocena znaczenia każdej z nich nie należy do łatwych zadań.

Obawy związane z cenami ropy naftowej, niepokój w obliczu wojny, strach przed terroryzmem i epidemiami, utrata zaufania do międzynarodowych rządów... Lista tzw. geopolitycznych i psychologicznych czynników jest długa, a ich rola w niedawnym osłabieniu zaufania podmiotów gospodarczych i konsumentów jest istotnie dość wyraźna.

Niemniej jednak, pomimo widocznej obecności tych czynników w debacie publicznej, niepokojące elementy nie powinny przesłaniać pewnych ważnych kwestii gospodarczych, które będą kształtować światowe ożywienie. Jest oczywiste, że sprawna odbudowa Iraku i znaczny postęp w kierunku bezpieczniejszego świata byłyby pomocne, lecz nie przełożą się one na zdecydowaną poprawę, jeśli nie zostanie przywrócony wystarczający podstawowy rozmach gospodarczy. Ten rozmach jest z kolei uzależniony od stopnia, w jakim gospodarki krajów OECD wyeliminowały dawny brak zrównowżenia (nadmierne inwestycje, zawyżone ceny akcji, ryzyko bilansowe...) oraz od stopnia wsparcia ze strony polityki gospodarczej.

Mimo wielu niewiadomych i aktualnego osłabienia działalności gospodarczej niniejszy Raport za najbardziej prawdopodobny scenariusz nadal uznaje postępującą, choć skromną poprawę sytuacji na świecie. Wprawdzie nie można całkowicie wykluczyć nawrotu recesji, ale pozostaje on mało prawdopodobny.

Ten scenariusz zastoju, lecz bynajmniej nie katastrofy, oparty jest na ostrożnym oszacowaniu bieżącego bilansu ryzyka. Jeśli spojrzeć na ostatnie wydarzenia geopolityczne, okazuje się, że najpoważniejsze źródło ryzyka oddaliło się. Wraz z zakończeniem wojny i zabezpieczeniem irackich pól naftowych ustąpiło zagrożenie kryzysem naftowym, który pchnąłby gospodarkę światową w natychmiastową recesję. Przez pewien czas może jednak przeważać bardziej rozpowszechnione postrzeganie otoczenia gospodarczego jako nadal niepewnego, przedłużając postawy przeczekania w sferze inwestycji i wydatków na główne artykuły konsumpcyjne trwałego użytku.

Na polu gospodarczym niektóre przeszkody hamujące wcześniej ożywienie zostały stopniowo zniesione. Dotyczy to w szczególności wydatków przedsiębiorstw. W Stanach Zjednoczonych

nadwyżka kapitału zakładowego została w dużej mierze wyeliminowana, a inwestycje ustabilizowały się, co usunęło poważne źródło ujemnego wpływu na wzrost. Wydatki przedsiębiorstw zostały lepiej ulokowane, aby przejąć pałeczkę od konsumentów. W Europie zapasy ogólnie uważa się za niewielkie i mogą one odegrać pożyteczną rolę w ponownym ożywieniu gospodarki. Ogólniej mówiąc, warunki monetarne i fiskalne w całym obszarze OECD pozostają wystarczająco sprzyjające, aby wesprzeć rodzącą się poprawę.

Mniej pozytywne jest to, że przyspieszenie popytu ze strony gospodarstw domowych prawdopodobnie zajmie trochę czasu, ponieważ pracownicy najemni nadal żywią obawy przed negatywnymi zjawiskami na rynku pracy, a właściciele domów, szczególnie w Zjednoczonym Królestwie i w Stanach Zjednoczonych, mogą stanąć w obliczu ujemnych korekt cen na rynku mieszkaniowym.

Restrukturyzacja słabych bilansów, odziedziczonych po wcześniejszych nadmiernych inwestycjach, również może hamować poprawę. Może to dotyczyć nie tylko gospodarstw domowych w Zjednoczonym Królestwie i w Stanach Zjednoczonych, lecz także przedsiębiorstw w Europie, gdzie zyski pozostają w tyle, a zadłużenie osiągnęło wysoki poziom. Uderzający przykład nadmiernej dźwigni finansowej można znaleźć w sektorze telekomunikacyjnym, którego szczegółową analizę zawiera Rozdział IV niniejszego *Raportu*. Bieżące trudności finansowe, jakkolwiek znaczące, nie powinny być usprawiedliwieniem dla opóźniania przebiegu reform gospodarczych i dalszego otwierania rynków telekomunikacyjnych.

Poza przykładem sektora telekomunikacyjnego, jednym z wyzwań stojących przed decydentami jest fakt, że powinni oni stanowczo kontynuować reformy gospodarcze, nie czekając na nadejście pełnego ożywienia. Konieczna jest strategia „podwójnego podejścia”, w której władze wykazują gotowość do krótkoterminowych interwencji w celu wsparcia gospodarki, gdyby ponownie osłabła, jednocześnie zapewniając podmiotom gospodarczym poczucie długookresowego kierunku i rządów, służących przywróceniu zaufania.

Jeśli spojrzeć najpierw na politykę makroekonomiczną, wydaje się, że w polityce fiskalnej pozostało niewielkie pole manewru poza wykorzystaniem automatycznych stabilizatorów. Deficyty finansów publicznych w całym obszarze OECD osiągną 3,5% PKB w 2003 r. Ten wyraźny spadek wynika z cyklicznego osłabienia wpływów podatkowych, lecz odzwierciedla także poważne pogorszenie się podstawowej sytuacji finansów publicznych, których naprawa wymagać będzie czasu i starań. Ów głęboki deficyt jest tym bardziej niepokojący, że w wielu krajach przyszłe deficyty związane ze starzeniem się ludności będą wysokie wskutek powolnego tempa reform systemów emerytalnych i opieki zdrowotnej. Wiele krajów nie ma właściwie innego wyboru niż niezwłoczne rozpoczęcie procesu konsolidacji sytuacji fiskalnej. Rozważna polityka fiskalna jest też podstawą prowadzenia polityki stabilizacji, ponieważ pomoże ona uniknąć przedwczesnego wzrostu długookresowej stopy procentowej.

W tym kontekście, do kierowania poprawą gospodarczą najlepiej nadaje się polityka pieniężna. Obecnie warunki monetarne wydają się dobrze dostosowane do koniunkturalnej sytuacji Stanów Zjednoczonych, są jednak argumenty przemawiające za znacznym rozluźnieniem w strefie euro, gdzie wzrost może pozostać poniżej potencjalnego poziomu przez kilka kolejnych kwartałów, przy spadającej inflacji bazowej. W Japonii zalecane jest bardziej dynamiczne zapewnienie płynności w połączeniu ze zdecydowaną restrukturyzacją sektora finansowego.

W celu odzyskania rozmachu gospodarczego w wielu krajach OECD kluczowe będzie ponowne zaangażowanie w reformy gospodarcze. Nadal jest bardzo wiele argumentów za reformami

gospodarczymi w większych krajach europejskich i w Japonii, których wyniki w latach 80. przestały zbiegać się ze wskaźnikami Stanów Zjednoczonych pod względem PKB na jednego mieszkańca, a w latach 90. zostały pokonane po raz pierwszy od czasów II wojny światowej. Obszary wymagające szczególnych starań przedstawiono w Rozdziale 5 niniejszego *Raportu*.

Te same reformy, które pobudzają potencjalny wzrost w średnim okresie, mogłyby również, w krótkim okresie, zwiększyć odporność gospodarek na szoki koniunkturalne. Być może nie jest to zupełny zbieg okoliczności, że - jak zwrócono uwagę w niniejszym raporcie - kraje, w których w ciągu ubiegłej dekady wzrost był najszybszy, również najłatwiej radziły sobie z szokami, podczas gdy państwa, które osiągały najgorsze wyniki w długim okresie, doświadczały także najbardziej gwałtownych odchyłeń od trendu przez ostatnie trzy lata.

Zapewnienie poczucia długookresowego kierunku oznacza w wielu krajach ustalenie i wdrożenie ambitnego programu wzrostu. Jego cele dotyczyłyby różnych kwestii, od poprawy nadzoru właścicielskiego w Stanach Zjednoczonych po zwiększenie zatrudnienia i wydajności w Europie i w Japonii. W Niemczech, gdzie słabości strukturalne hamują zdecydowaną poprawę, dyskutuje się ambitny plan reform koncentrujący się na rynku pracy i instytucjach ubezpieczeń społecznych, który - jeśli zostanie w pełni wprowadzony w życie - pomógłby uwolnić potencjał wzrostu gospodarki.

W okresie spięć dyplomatycznych i utraty zaufania do zbiorowych rządów, postęp w rozmowach handlowych również będzie ważny. Mówiąc ogólniej, starania o utrzymanie i wzmocnienie międzynarodowej integracji gospodarczej pozostają podstawą światowej dobrej koniunktury. Najnowsze badania empiryczne OECD, podsumowane w Rozdziałach VI-VIII niniejszego *Raportu*, pokazują, w jaki sposób zagraniczne inwestycje bezpośrednie mogłyby być wspierane przez poprawę ram prawnych. Ochrona światowego systemu gospodarczego przez poprawę bezpieczeństwa jest z pewnością kluczowa, lecz środki pobudzające, mające na celu ułatwienie przepływu kapitału oraz związanych z nim wiedzy i kompetencji również są niezbędne.

16 kwietnia 2003 r.

Jean-Philippe Cotis

Główny Ekonomista

Niniejszy *Przegląd* stanowi tłumaczenie fragmentów poniższych dokumentów OECD pierwotnie opublikowanych pod następującymi tytułami, angielskim i francuskim:

**OECD Economic Outlook: June No. 73 Volume 2003 Issue 1
Perspectives économiques de l'OCDE: juin n° 73 Volume 2003-1
© 2003, OECD.**

Publikacje OECD oraz egzemplarze *Przeglądów* dostępne są w księgarni internetowej OECD pod adresem www.oecd.org/bookshop/
Należy wpisać „overview” (przegląd) w polu „Title search” na stronie księgarni internetowej lub wpisać tytuł angielski publikacji (Przeglądy są powiązane z oryginalnymi publikacjami w języku angielskim).

Za przygotowanie *Przeglądów* odpowiada dział Praw Autorskich i Tłumaczeń,
Dyrektoriat ds. Spraw Publicznych i Komunikacji.
email : rights@oecd.org / Fax: +33 1 45 24 13 91

© OECD, 2003

Kopiowanie niniejszego *Przeglądu* jest dozwolone pod warunkiem zamieszczenia informacji o prawach autorskich OECD i tytułu oryginalnej publikacji.